

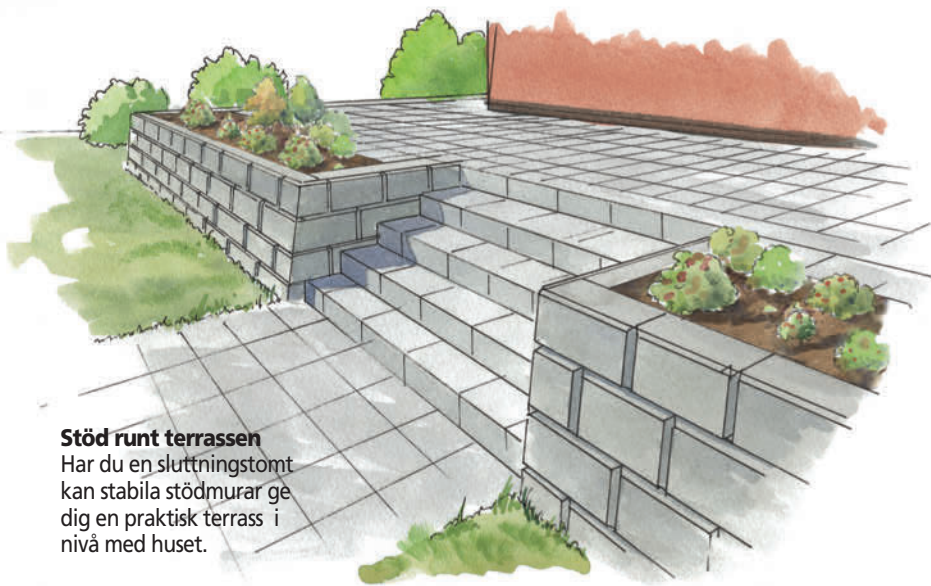

Den kraftiga bakkanten på blocket förhindrar trycket från jord och grus att pressa ut något av blocken.

SPECIALSTENAR:

- STAPLAS SNABBT
- INBYGGD LUTNING
- SUPERSTARKA!

Stapla en stark stödmur

Stöd runt terrassen

Har du en sluttningstomt kan stabila stödmurar ge dig en praktisk terrass i nivå med huset.

Kanta rabatterna

Du kan kanta rabatterna med stödmursblock. Många växter trivs bättre i sådana rabatter som också snabbt värms upp.

Större tomt

Med en stödmur kan du få en större plan yta. Men staplar du jord ovanför muren bör en ingenjör beräkna slutningsvinkeln.

Trycket från marken är det största hotet mot en stödmur för trycket kan ändra murens utseende. Har du en sluttningstomt gäller det därför att planera arbetet och att bygga en tung stödmur.

Det är egentligen bara en sak som är svår när man bygger en stödmur. Det är att skapa rätt lutning i förhållande till marktrycket. För med felaktig lutning får muren svårt att motstå trycket från marken.

Om du vill bygga en stödmur bör du absolut välja det slags stödmursblock som automatiskt ser till att den färdiga muren får en lutning på cirka 10 grader mot marken.

Med specialblock slipper du det ganska svåra och mycket tidskrävande arbetet med att lägga vanliga trädgårdsstenar med exakt rätt inbördes förskjutning i hela murens

längd och mellan samtliga skift. Du slipper dessutom att gjuta en slutande sockel. Med specialblocken kan du nöja dig med att stapla sten efter sten upp till cirka 150 cm – utan att tänka på lutningen. Vill du bygga högre mur måste du anlita fackfolk för beräkning av stenarnas placering. Men du kan faktiskt bygga upp till 3 meter med blocken.

Specialblock ger dig dessutom en starkare mur. Blocken är konstruerade så att de låser varandra. Det innebär att risken för att en sten eller två skall förskjuta sig är nästan obefintlig. Med andra ord: specialblock gör det lätt att lyckas.

Stort urval av självlåsande block

Du kan hitta allt från släta och raka till halvrunda granitliknande block. Alla kan användas till låga stödmurar och de flesta även till högre murar. Blocken är sällan lagervaror på byggmarknader utan skall beställas.

Danblock (som används på stora bilden) är en tung rackare på 27 kg. Det går åt 24 block till en kvadratmeter och blocken staplas automatiskt med lutning på 10 grader.

Safir är ett lätt block. Det väger endast 7 kg och staplas därför lätt. Det går åt 45 block per kvadratmeter. Murens största höjd är 63 cm. S:t Eriks, tel. 018-16 09 00, www.steriks.se

AWS Diamond väger hela 34 kg och det går åt 17 stenar per kvadratmeter. Blocket staplas lätt upp till 150 cm utan ytterligare stöd. S:t Eriks, tel. 018-16 09 00, www.steriks.se

Scanstone väger 22 kg. Det går åt 25 block till en kvadratmeter. Blocken finns i flera färger och ytan är grov, ungefär som granit. Scanstone, tel. 044-22 70 00, www.scanstone.se

Första skiftet sätts i betong ... ►

Muren byggs på ett fast underlag

Man börjar alltid med att gräva bort all matjord eftersom den förmultnar en aning och därför sätter sig. Då undermineras muren och risken att den rasar är stor. Man måste därför gräva ner till helt fast underlag av packad sand, sten eller berg. En stensättare gräver en 90 cm djup ränna som han sedan fyller med bärlagergrus och väggrus. Det är alltid klokt att dränera på "baksidan" av muren för att det inte skall samlas vatten som kan öka marktrycket och vara orsak till frostsprängningar. Här följer vi en stensättare under arbetet med att bygga en 85 cm hög stödmur med en lutning på cirka 10 grader.

1 Rännan fylls med bärlagergrus (0–40 mm) eller väggrus (0–16 mm). När cirka 30 cm grus har kastats ner i rännan måste det komprimeras och till det används här en maskin. Gör du det för hand måste du komprimera för var 10 cm grus du fyller på.

2 Jordfuktig betong hålls i rännan. Skiktet skall vara cirka 20 cm tjockt och 50 cm brett. Du bestämmer själv om du vill beställa färdig betong eller om du har lust att blanda själv.

4 Det första blocket knackas på plats i den fuktiga betongen. Det är viktigt att ovasidan är vågrät så det kollas med vattenpass. Framkanten på blocken skall ligga precis intill snöret. Det är mycket viktigt att första skiftet ligger exakt rätt.

5 Fogen mellan blocken skall vara 2–5 mm i det första skiftet. När det är lagt är det dags för en paus på ett par dygn. Betongen måste ha härdnat innan du fortsätter med nästa skift, och även nu används ett fogavstånd på 2–5 mm.

6 Plötsligt går det undan! De följande skiften skall i stort sett bara staplas med en halv stens förskjutning. Och man kan inte lägga stenarna fel – det ser låskanten till.

8 Bakom muren fylls upp med sand så snart att två skift har lagts. Sanden bör inte vara för fin – bäst är 0–8 mm så att dräneringen fungerar. Annars samlas det vatten bakom muren och vattentrycket skadar muren.

9 Sanden komprimeras lite för var 20 cm och det görs med en stolpe som har försetts med ett genomgående handtag. När muren är uppe i rätt höjd fylls cirka 20 cm matjord på så att det går att plantera eller så gräs där.

Blocken skall läggas med en liten förskjutning. Här är förskjutningen en halv sten men det går bra även med en tredjedel av en sten. Förskjutningen medverkar till bättre låsning.

3 Ett snöre spänns upp för att markera framkanten på muren och höjden på det första skiftet (alltså den första raden betongblock). Här placeras underkanten på blocken 3 cm under färdig marknivå.

7 Små ojämnheter kan elimineras med små bitar av tjärpapp mellan skiften. Men det måste förstas göras innan skiftet ovanpå har lagts. Framkanten på varje block skall hamna precis intill snöret.

DETTA HAR ANVÄNTS

MATERIAL

till 8 meter mur, 85 cm hög:

- Sand (0–8 mm), 2 m³, 400 kr
- Väggrus (0–16 mm), 3 m³, 600 kr
- Danblock, 5 500 kr
- Betong, 1 m³, 1 000 kr

VERKTYG

- Spade och skyffel
- Vibrator
- Stolpe
- Snören
- Vattenpass
- Skottkärra
- Betongblandare

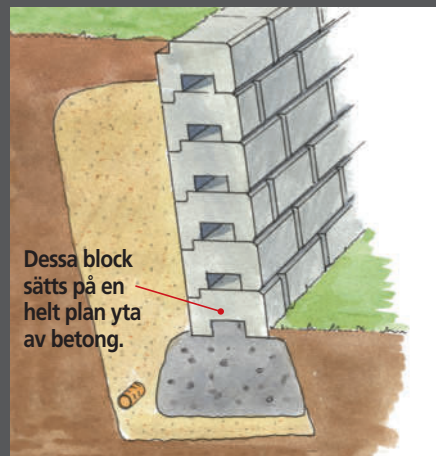
Prisbild: Cirka 7 500 kr

Återförsäljare: Byggmarknader, stenleverantörer. Danblock säljs av Stenbutiken, tel. 042-36 07 70, www.stenbutiken.se

Stödmur på 3 olika sätt

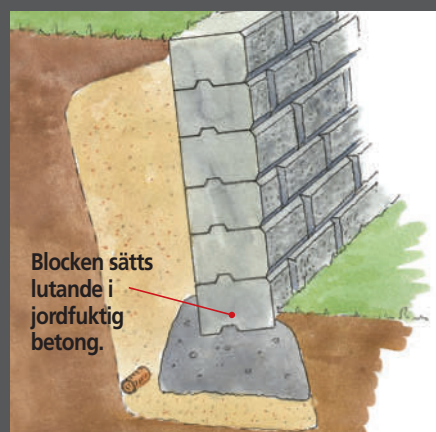
Med lås och lutning

Om du arbetar med Danblock, AWS, Scanstone eller andra block med lås-klackar sätter du det första skiftet vågrätt i jordfuktig betong. Låsklackarna och stenarnas utformning gör att du får den lutning som behövs. Vissa block åstadkommer en lutning på upp till 10 grader medan andra ger en lutning på ett par grader. Vissa block med lås-klackar är gjorda för att bilda en näst intill lodrätt mur med styrka att tåla trycket från marken utan att du använder jordarmering med geonät. Sådana stenar är t.ex. Brilliant och Safir från S:t Eriks.

Med enbart lås

Många betongblock är försedda med en annan "låsmekanism". Det kan vara spår, klackar eller till och med korta stavar av armeringsjärn. Om en sådan mur skall tåla marktryck utan jordarmering med geonät är det nödvändigt att själv åstadkomma en lutning på cirka 10 grader. Ju högre du vill att muren skall vara, desto större skall lutningen vara. När betongen har lagts gäller det att vara noggrann för hela första skiftet läggs med en lutande ovansida. Först när betongen har härdnat kan nästa skift läggas.

Utan lås och med lutning

Om du vill bygga en mur av vanliga markstenar, knäcksten eller liknande och de inte har inbyggt låssystem bör muren inte bli högre än 60 cm. Det är i regel dessutom nödvändigt att antingen armera med geonät eller också att gjuta en extra mur bakom muren. Helst bör marken dessutom dräneras för att minska trycket på muren.

TIPS: Bibehåll lutningen

För att kunna bibehålla lutningen när du bygger med stenar utan inbyggda lås har du nytta av ett enkelt redskap som det till vänster. Såga en träkil med önskad vinkel (lutning) och fäst därefter ett vattenpass på brädan.

